

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Kodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Mishle

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 594 [1833 oder 1834]

U

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9155

(לב) ועתה בניכם שמעו לי
ואל תפרעו. ואל תבטלו
מוסרי: (לד) לשקוד.
לשמור: על דלתותי. להכנס
ראשון לבית המדרש ולבית
הכנסת וללאת אחרון:

(לג) ועתה בניכם שמעו לי
ואשרי דרכי ישמרו:
(לג) שמעו מוסר

והכמו ואל תפרעו:

(לד) אשרי אדם שמע לי

לשקוד על דלתותי יום ויום

לשמור מזונות פתחי:

(לה) כי מצאי מצאי היום

ויפק רצון מיהוה:

(לו) והטאי חמס נפשו

כל משנאי אהבו מות:

ט (א) חכמות בנתה
ביתה. בחכמה בנה
הקב"ה את העול: חלבה
עמודיה שבעה. ז' ימי
בראשית. ד"א ד' ספרים
שיש בתורה ויהי בנוסע
הארון ספר לעלמו במסכת
שבת: (ב) טבחה טבחה
מסכה יינה. מוגה במים
כמו יין חזק שאינו ראוי
לשות חיי: אף ערכה
שלמה. כל יצירת לח ויבש:
(ג) שלחה נערותיה. אדם
וחיה ד"א משה ואהרן:
(ד) מי פתי יסור הנה.
וילמוד אותה ויחכם:
(ה) לכו לחמו בלחמי ושתו
בין מסכתי. בין שמוגתי:
(ו) עזבו פתאים וחיו. את
דרך הסתיות: ואשרו. ל'
פעם כמו באשורו אחזה
רגלי

(א) חכמות בנתה ביתה

הצבה עמודיה שבעה:

(ב) טבחה טבחה מסכה יינה

אף ערכה שלחנה:

(ג) שלחה נערותיה

תקרא על גפי מלמי קרת:

(ד) מי פתי יסור הנה

חסר לב אמרה לו:

(ה) לכו לחמו בלחמי

ושתו בין מסכתי:

(ו) עזבו פתאים וחיו

ואשרו בדרך בינה:

לדעתי הכוונה עד עתה
הייתי יושנת בשמים ועתה
אין ירדתי להשתעשע עמכ'
ולכן אליכם אישים אקרא,
ומה מאד תתרום בזה
המליצה באמרה החכמה כי
תרד משמים ארלה לדבר
עם בני אדם, ולזה מן
הראוי כי יטו און לדבריה.
(לב) ועתה בניכם, אחרי
שדברה החכמה אל האזנים
ואל בני אדם תשים עתה
דברתה אל הנשים והמשכיל
יבין בשנותה את טעמה
עתה כי לא תדרוך עוד על
במתי המליצה אך תלך

משלי ח ט

(לג) „אונד נון קינדער! הערעט מיך.
„הייל דענען דיא אין מיינען וועגען וואַנדעלן.

(לד) „טערקט אויף צורעכטווייונג;

„זייד ווייזע אונד פֿערווירפֿט זיא ניכט.

(לה) „הייל דעם מענשען דער מיר געהאַרפֿט,

„טאַג טעגליך מיינעם טעמפעלס פֿפֿאַרטען בעזוכט,

„אַן דען פֿפֿאַסטען דעם איינגאַנגס וואַכט.

(לו) „דען דער מיך עררייכט, עררייכט גליקזעליגקייט,

„ערלאַנגט גאַטטעס וואַהלגעפֿאַלען.

(לז) „ווער מיך אַבער פֿערפֿעהלט, פֿערלעטצט זיינע זעלע,

„מיינע פֿיינדע אַללע, ליעבען דען אונטערגאַנג.

באור כב

בדרך המישור ביאות לכל
מורה לילדים לעירי ימים.
(לג) וחכמו, כלומר זאת
ההליכה מתכ'אס לא תפרעו
את המוסר. (לד) לשקוד,
הכוונה על דלתות היכלי
וכמו שאמר להלן (ט' א')
חכמות בנתה ביתה חלבה
עמודי' שבעה. (לו) וחטאי
חמם נפשו, בעיקר הכוונה
הלכתי בעקבות השלם ר"א
אייכל שחוטא הוא כענין
קולע אל השער' ולא יחטיא
(שופטים ב') כי חטאי עומד
נגד מלאי בפסוק הקודם.

ט (א) חכמות בנתה

ביחה, אחרי אשר
לייר המליץ את החכמה
כאלו תעמוד בחן ותקרא
לעובדי דרך, ידמה עתה
אותה כיושבת בית בהיכל
עונג ולפניה שלחן ערוך
במעדני מלך ויין רקה, והיא
השלח את נעוטי' העומר'
לפניה להזמין הקרואים.
בנהה, הפעל ביחיד אף כי
השם ברבים שעל כל אחד
ואח' ידבר (ראב"ע). שבעה,
מספר שבעה יאמר בעברית
על הרבוי. (רלב"ג), ועיין
מה שאמרנו על שבע' כהני'
ושבעה שופרות דיריחו
(יהושע ד'). (ב) טבחה,
שרש טבח יאמר גם על
הזביחה גם על הבישול
(עיין ראב"ע). מסכה יינה,
לדעת כל המפרשים יהי'
מסך כמו מזג ונחלפה א"ב
סמ"ך בזי"ן וגימ"ל בכ"ף,
ואולי נחלף אך מ"ס בזי"ן
ושעורו נסך (חיינגעגאָס:
טען), וכן נוכל לפרש כל

מסך ומסך ואין להאריך. (ג) שלחה נערוחה תקרא, ע"י שלוחיה וכן אמרה לו בפסוק הבא.
על גפי, המה לדי רשות הרבי' שני אדם הולכים שם ונקראו כן כמו כנפי הארץ כנפי כס תק,
כי גפין הוא בארמית ודח"ל כנסות, ובעברית יבוא אגף באלף וכל אגפיו אורה (יחזקאל י"ב י"ד)
וקרת הוא קריה כאשר בארנו כבר. (ו) עובו פחאים, הלכתי בדרך השלם ר"א שענינו שם
המקרה ברבים כמו תאהבו סתי דלעיל, והוא כפי' השני של הראב"ע; אולם לפירושו הראשון
יהי' תאר, והכוונה לעזוב תנרת פחאים, ורלב"ג הבין במסרון מלת דרך, ובאמת כי כלם עולי בקנה אחד.

ט

(א) דיא ווייוחיים האט איהרען טעמפעל ערבויעט,

אויף זעבען זיילען איהן עררייכטעט.

(ב) איהר מאהל איזט צובערייטעט, איהר וויין איינגעשענקט.

דיא טאַפעל געאַרדנעט.

(ג) זיא שיקט איהרע מעדען אויס.

לעסט פֿערקינדען אַן דען עקקען דער שטאַרט = פֿלעטצע:

(ד) „יעדער אונבעזאָננענע קעהרע היער איין!“

דען אונערפֿאַהרענען לעסט זיא צורופֿען;

(ה) „קאַממט געניעסעט פֿאַן מיינער שפייזע,

„טרינקט פֿאַן דעם וויינע דען איך איינגעשענקט.

(ו) „פֿערלאַסט דיא אַלבערנהייט זאָ ווערדעט איהר לאַנגע

לעבען,

„אונד גליקליך זיין אויף דעם וועגע דער פֿערנונפֿט.“

ווער

מסך ומסך ואין להאריך. (ג) שלחה נערוחה תקרא, ע"י שלוחיה וכן אמרה לו בפסוק הבא.
על גפי, המה לדי רשות הרבי' שני אדם הולכים שם ונקראו כן כמו כנפי הארץ כנפי כס תק,
כי גפין הוא בארמית ודח"ל כנסות, ובעברית יבוא אגף באלף וכל אגפיו אורה (יחזקאל י"ב י"ד)
וקרת הוא קריה כאשר בארנו כבר. (ו) עובו פחאים, הלכתי בדרך השלם ר"א שענינו שם
המקרה ברבים כמו תאהבו סתי דלעיל, והוא כפי' השני של הראב"ע; אולם לפירושו הראשון
יהי' תאר, והכוונה לעזוב תנרת פחאים, ורלב"ג הבין במסרון מלת דרך, ובאמת כי כלם עולי בקנה אחד.

רגלי (אוי' כ"ג): (ז) ומוכיח לרשע מומו. מוס היא למוכיח שזה מחרפו ואינו שומע לו היא אזהר' שאסו' לדבר עם המסיתי' לעבוד ע"ז אפי' להוכיח' ולקרבו: (ט) תן לחכם ויחכם עוד. לתלמיד הגון (שנה). ומדר' אגדה נאמר לנח מכל הבהמה הטהורה וגומר (בראשית ו') וכשילא ויקח מכל הבהמ' וגו' (שם) אמר מה האה הקב"ה להרבות באלו אלא שרצה שאקריב מהן: הודע לצדיק. חכמה והוא יוסף לקח מדעתו ועל שמועתו: (י) תחלת חכמה יראת ה' ודעת קדושי'. היא עיקר הבניה: (יא) ויוסיפו לך שנות חיים. שנים של חיים ושל פרנסה ועושר: (יב) וחסר לב. ומי חסר לב: (יג) ואמרה לו. הדברים הללו. מה אמרה לו. (יד) מים גנובים ימתקו. אין טעם ביאת פנויה כטע' א"א אף לענין המלוה מים גנובים ימתקו שהיו יראים לעשות בגלוי ועושין בסתר: משלי

ב א ו ר

(ז) יסר לץ, תרגמתי ע"פ הראש"ע בפ"י השני, ששעור הכתוב יסר לץ ומוכיח לרשע מומו (כלומר על מומו) לוקח לו קלון, והנה כל משכיל יבין כי הפסוקים האלה מכאן ועד פסוק י"ח יותר ימלאו

(ז) יסר לץ לקח לו קלון ומוכיח לרשע מומו: (ח) אל תזכח לץ פן ישנאך הזכח לחכם ויאהבך: (ט) תן לחכם ויחכם עוד הודע לצדיק ויוסף לקח: (י) תחלת חכמה יראת יהוה ודעת קדשים בינה: (יא) כירבי ירבו ימיה ויוסיפו לך שנות חיים: (יב) אבה חכמת חכמת לך ולצאת לבדך תשא: (יג) אשת כסילות הומיה פתיות ובל ידעה מה: (יד) וישבה לפתח ביתה על כפא מרמי קרת: (טו) לקרא לעברי דרך המישרים ארחותם: (טז) מי פתי יסר הנה וחסר לב ואמרה לו: (יז) מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם: (יח) ולא ידע כירפאים שם בעמקי שאול קראיה:

משלי ט

באור כג

מקום בחלק השני של משלי
 (שהוא מפרשה י"ד ואילך)
 אך אנו אין לנו לזוז מן
 הקבלה. (ט) חן לחכם
 ויחכם, כתרנוס הכנדי
 אלף לחכימא. (י) ודעת
 קדשים בינה, שעורו דברי'
 קדשים. (יא) כי בי ירבו
 ימיד, זה והפסוק הנא
 מוסנים למעלה לדברי
 החכמה. (יב) אם חכמה,
 בזה מסיימה החכמה את
 דבריה, לאמר כל אשר
 אשרתי לך הוא לטונתך, כי
 אם חכמת וגו'. (יג) אשח
 כסילוח, הכוונה בהיפך
 הכסילות היא אשת הומיה
 וכו'. (יד) וישבה לפתח
 ביחה, הכסילות כל ידעה
 מדרך המוסר, ולכן תאמר
 אמריה בשנתה על כסא,
 אולם החכמה היא נלכה
 (לעיל ח' ב'). (טו) מי
 פתי יסר הגה, לדעתי
 אין הכוונה פה כמו
 לעיל (פסוק ד'), אך זה
 מאמר המליץ כי הפתי
 וחסר לב יסורו אליה כי
 תאמר אליהם מים גנובים
 וגו'. (יח) ולא ידע כי
 רפאים, תרגמתי כדעת
 השלם ר'איצק אייכל, וכבר
 מלתי אמורה בענין רפאים
 בבאורי לספר יהושע, וגם
 פה שמר המליץ ההתנגדות
 האולת לחכמה, כי החכמה
 תביא את קרואיה אל היכל
 יקרה האולת אשאל תחתי'.
 משלי

- (ז) ווער דען שפעטטער שטראַפֿט,
 דעם פֿרעפֿלער זיין פֿערברעכען פֿערווייזט,
 האַלט זיך נור שאַנדע.
- (ח) דרום פֿערמאַהנע ניכט דען שפעטטער ער מעכטע דיך
 האַססען,
 פֿערמאַהנע אַבער דען ווייזען ער ווירד דיך ליעבען דאַפֿיר.
- (ט) בעלעהרע דען ווייזען אונד ער ווירד ווייזער,
 אונטערריכטע דען פֿראַממען אונד ער ניממט אַן קעגנט=
 ניסע צו.
- (י) דער ווייזהייט אַנפֿאַנג איזט גאַטטעספֿורכט,
 ערקעגנטנים דעם הייליגען איזט פֿערנונפֿט.
- (יא) דורך מיך פֿערלענגערט זיך דיין לעבען,
 אונד מעהרען זיך דייע גליקליכען יאַהרע.
- (יב) ביזט דוא ווייזע זאָ ניטצט נור דיר דיא ווייזהייט,
 אונד שפֿאַטטעסט דוא, דוא אַלליין מוסט עם ביסען.
- (יג) דיא טהאַרהייט איזט איין אַלבערנעם שוואַטצהאַפֿטעס ווייב,
 זיא ווייס ניכט וואָס זיא ווילל.
- (יד) זיא זיטצט פֿאַר איהרער הויזטהיר,
 אויף איינעם שטוהל בייא דען עפֿענטליכען שטאַרטפלעצען.
- (טו) רופֿט דיא פֿאַראַיבערגעהענדן, דיא גראַדעס וועגעס וואָג=
 דעלן.
- (טז) ווער אונבעזאָנען אונד אונערפֿאַהרען איזט דער געהע
 הין,
 זיא ווירד איהם זאָגען:
 (יז) „געשטאַלענעס וואַססער שמעקט זיס,
 היימליכע קאַסט איזט אַנגענעהם.“
 (יח) ער מערקט ניכט דאַס טייפֿעל דאַרט זינד,
 דאַס איהרע גאַסטע אין דיא טיעפֿסטע העללע פֿאַהרען.